

El llenguatge

El datiu inanimat

(I)

En un llibre recentment publicat llegim la frase següent: «Precisament per l'existència d'aquestes variants i la interpretació que se'ls hi pugui donar, és important...». El conjunt pronominal els hi (aïllat de l'altra forma pronominal se que precedeix la perifrasi verbal pugui donar significa, en aquesta frase, «a aquestes variants»; és adir, «...la importància que es pugui donar a aquestes variants». Es tracta, doncs, d'un ús incorrecte d'aquest conjunt pronominal, per tal com un sol complement ha d'ésser representat, o substituït, per un sol terme pronominal. En aquest cas, però, d'aquests dos pronoms, els i hi ¿quin és el que ha de representar el complement a aquestes variants?

El grup nominal aquestes variants precedit de la preposició a representa en aquest cas el complement indirecte o datiu del verb donar, complement que té usualment la seva representació pronominal per mitjà dels termes li en el singular, i, segons el rigor de la normativa sintàctica, els en el plural. I en dir usualment volem dir en els casos en què el complement indirecte és de designació personal (datiu animat), que són la immensa majoria. En canvi, hom convé que el datiu inanimat és més aviat substituïble per hi: efectivament, una oració com No donen importància a aquesta qüestió es pronominalitza habitualment en No hi donen importància, en què hi vol dir «a aquesta qüestió».

Però els exemples que trobem amb el datiu inanimat representat per li són nombrosos, especialment amb el verb donar. En textos del mateix Fabra: «... qualsevol que sigui la pronunciació que hom els doni (als mots) habitualment.» (Gramàtica 1956, pàg. 3), «Així, de fillalls llevant-li la desinència is s'ha fet fillal.» (id. pàg. 113), «Clau d'un rellotge, que serveix per a donar-li corda...» (DGLC, clau. En podríem dir, encara, molts més.

Caldria convenir, per tant, que la frase que hem proposat per a la seva esmena admetria dues solucions, totes dues correctes: ... Aquestes variants i la interpretació que s'hi pugui donar... i ... aquestes variants i la interpretació que se'ls pugui donar...

Albert Jané